

geket kölcsönösen megszüntette. A költségmegszüntetés úgy hat, mint vígaszdíj a pervesztessé vált felperes számára, aki ha már nem jutott hozzá a kereseti igényhez, legalább ne fizessen rá a perre. A perre felperes adott okot, aki a per eszközt sikertelenül vette igénybe. A jóhiszemű perlekedés nem ok a költségek megszüntetésére.

II. A Curia P. VII. 1072/926. sz. ítélete a dollár fizetésében marasztalt alperes felülvizsgálati kérelmét elutasította azzal az indoklással, hogy közömbös az, hogy alperes megkísérelte-e a devizaközpontról dollárok igénylését, azonban a devizaközpont nem bocsátott dollárokat alperes rendelkezésére, hanem ehelyett német márkákat engedélyezett, mert ez a körülmény az alperes szerződési kötelezőn nem változtat. "Bár ez az álláspont az adósokra sokszor szigorú méltánytalansággal nehezedik, a közhitel érdekeinek sérelme nélkül nem lehet az ellenkező álláspontra helyezkedni. A Devizaközpont felállítására nem akart senkinek se csendes moratóriumot, vagy fizetési halasztást biztosítani.

Temetési tilalom feljegyzése. A kir. Kuria P. I. 1358/1926/20. sz. ítéletében elrendelte az elidegenítési és terhelési tilalom feljegyzése mellett annak a körülménynek tkvi feljegyzését is, hogy a kérdéses ingatlanon lévő családi sírboltba a névleg felsoroltakon kívül senki más nem temethető el. Az indokolás nem foglalja közli azzal a kérdéssel, van-e helye és mi alapon ily tilalom feljegyzésének. Mínt hogy e feljegyzésnek csak úgy van értelme, ha a tilalom joghatályos, s mínt hogy ennél fogva e feljegyzés a tkvi rts. 104. § b) pontja alá esik, felvetődik a kérdés, melyik az a jogszabály, amely e feljegyzésnek joghatályt ad. A kérdésre azért nem lehet kielégítő választ adni, mert ily jogszabály nincs, sőt — szerény véleményünk szerint — oly jogszabály van, amely az ily feljegyzés megengedhetőségét kizárja. Ez a tilalom ugyanis nyilván az ingatlanon álló és annak alkotórészévé vált építmény használatának korlátozását foglalja magában, lényegében tehát nemleges telki szolgálat, amennyiben egy más ingatlannal összefüggésbe hozható, enélkül pedig a dolog mindenkorai tulajdonosát terhelő *obligatio ad non faciendum*, amely, amíg kötelmi jog, addig egyáltalán nem bejegyzés tárgya, ha pedig dologi jog, akkor dologi teher, amelyet a telekkönyvben nem feljegyzés, hanem bekebelezés vagy előjegyzés útján kell feltüntetni. De nem lehet feljegyzés tárgya helyesen e tilalom azért sem, mert a joghatállyal bíró feljegyzés joghatálya éppen az, hogy harmadik személyek, akik az ingatlanra a feljegyzés után szereznek jogot, ezt csak a feljegyzett jog sérelme nélkül tehetik. A temetési tilalom azonban nem az ingatlant terhelő jog későbbi megszerzője, hanem annak tulajdonosa ellen irányul, mert hiszen csak ő intézkedhetne a tilalommal ellentétes módon, s ha ezt netán más tenné, ő tulajdonjoga alapján az ellen a rendes jogeszközökkel (birtokháborítás stb.) amugyis felléphetne. Az elidegenítési és terhelési tilalomnál más a helyzet, mert ott az, akinek jogszerezését a tilalom meg kívánja akasztani, harmadik személy, akit a telekkönyv helyesen figyelmeztet arra a „körülmény”-re, hogy az elidegenítés, illetőleg megterhelés a tulajdonos részére tilos. De a tulajdonossal szemben a temetési tilalma nem „körülmény”, hanem — amennyiben érvényesíthető —: jog, amely az ingatlant terheli, tehát bekebelezés és nem feljegyzés tárgya. A feljegyzés fogalmának ez a kiterjesztése nem, veszély-

telen, mert megtöri azt az elvet, hogy joghatályos feljegyzésnek csak oly esetben van helye, amikor azt jogszabály kifejezetten megengedi. Ellenesetben a telekkönyvi jog szigorú át van törve és a feljegyzések joghatályának meghatározása lehetetlenné válik. Mert ha fel lehet jegyezni a temetés tilalmát, fel kell jegyezni például a futballozás vagy a repceültetés tilalmát is, s ezzel a tulajdon fölötti szabad rendelkezés oly korlátozását engedjük meg az ingatlan sorsában esetleg már nem érdekelt harmadik személynek, amely egész magánjogi rendünk felforgatásához vezethet. A készülő jelzálogjogi törvény talán kellő alkalom volna arra, hogy a tkvi rts. 104. § utolsó bekezdésében foglalt példalózó felsorolást taxatív felsorolással helyettesítsük és ezzel a felmerülő kételyeknek elejét vegyük. M.

Kétoldalú turpitudo mellett valorizálás. Birói gyakorlatunk hosszas ingadozás után tért arra az útra, hogy a méltányosság szellemében helyet adjon a visszakövetelési igénynek turpis causa esetén, bár mindkét oldalon fennforog a turpitudo. A VII. tanács a kétoldalú turpitudo eseteiben, amikor a valorizáció is aktuálissá vált, az eredeti névértéket ítélte vissza és a valorizációra való igényt ily esetben elvileg megtagadta. Most a Kuria P. VI. 7901/1925. sz. ítéletében, annak megállapítása után, hogy a pénz átadásával létesült megegyezés kétoldaluan is erkölcstelen és „hogy alperes egész magatartása olyan volt, mely felperesben azt a hitet keltette, hogy a pénz egy része illegális célra kell”, megváltoztatja a Táblának a névértéket megítélő és a valorizációs differenciára elutasító ítéletét, és kész valorizációt ítél meg, mert „a felperes javára latható körülmények (felperes özvegye tartóztatásban volt, helyzetét a felperes ügyvéd rendkívül súlyosnak jelezte és felperes nem adott utasítást, hogy a pénzt alperes törvényileg tiltott célra használja fel) az ő terhére rendkívül méltánytalanná tennék azt a joghatást, hogy a pénzüsszeg belértékének romlása kizárólag a felperes terhére essék, és ez annál is inkább méltánytalannak mutatkoznék, mert az előbbi állapot helyreállása csupán akkor következik be, amidőn felperes nem pusztán névértékben, hanem belső értékben is oly pénzüsszeghez jut, amely az odaadott pénz belértékéhez igazodik.”

A VII. tanács álláspontja nyilván a valorizáció kártérítési minősítésének folyománya — kártérítés pedig turpis ügyletből igazán nem igényelhető. Megint újabb adalék a tisztán teoretikusnak tetsző kérdések súlyos gyakorlati következéseire. Ma már a birói gyakorlat kifejezetten elejtette a kártérítési minősítést, és a ma vallott tisztultabb nézetekkel a VI. tanács álláspontja, amely emberséges is, józan is, jobban egyezik. A pusztán névérték megítélése sokszor gyakorlatilag egyjelentőségű a visszakövetelési igény megtagadásával. Ha a birói gyakorlat elismeri a visszakövetelési igényt, annak komoly tartalmat csak az adhat, ha ezzel együtt a valorizációra való igényt is elismerik.

B. S.

Helyes és helytelen ténybeli következtetés. A tényekben rejülő jogszabály kihámozásának, a logikai következtetésnek két érdekes példáját szolgáltatja az alábbi két, — a kir. Curia két ugyanazon tanácsától származó ítélete. Mindkettő családi vagyongot tárgyal. Míg az első helyen idézett az „élet közönséges felfogása” szerinti helyes imputálásnak, addig a második a valószínűségi viszonyokat mellőző kontraimputálásnak példája: A házassági együttélés tényéből helyes következtetéssel állapította meg a fellebbezési bíróság azt is, hogy felperesnek a férje és az